

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Barzaei Herovm Helvetiorvm Epistolae

Barzaeus, Johannes

Fribvrgi Helvetiorvm, 1657

1. Obsidionem Solodori, & Diuso Martyres Thebeos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13014

HEROVM
 HELVETIO-
 RV M
 EPISTOLÆ.

LIBER TERTIVS.
 De Heluetiæ miscellaneis.

EPISTOLÆ I.

ARGVMENTVM.

Salodorum ex antiquissimis Heluetiæ Urbibus, cum Ludouici IV. Bauari Imp. Rom. partes foueret, Austriam offendit, obsideturq; decem ipsas hebdomades à Duce Austriaco Leopoldo. Sed visione nocturnâ perterritus (ubi Thebæos Martyres murorum, quos obibant, Custodes esse intelligit) obsidione solutâ, vexillo primario Salodorum honorat, Urbem ingreditur, domumq; pace stabilitâ reuertit Anno 1318. Rem inter alios describit Dominus Capitaneus Antonius Hafner Patricius Salodor. in Chronica Urbis ejusdem. &c.

HART.

HARTMANNVS COMES A NIDAVV.
Præpositus Salodorensis.

LEOPOLDO AVSTRIAE ET SVEVIAE Duci.

De Urbis Salodoranæ Obsidio.

E de DEO Princeps, contrariâ omittre Mi-
In *Salodori* unū, vertere tela, sinum. (neruā
Niteris iratas nequicquam illidere calces
In stimulos magni, DVX generose, DEI.
Cælica ni pressam custodia protegat urbem,
Excubiarum omnes stant sine fruge vices.
Dia laceffitam si dextera fulciat urbem,
Fulmina si jacias plurima, bruta jaxis.
Ille exercituum Rex atque corona, proteruo
Depopulabundas ridet in hoste manus,
Ridet Achilleâ fretos virtute lacertos,
Et Briaree tuas seditiose minas.
Ingenium, Stimulus, sapientia, machina, virtus,
Plurimum, ubi Domini flauerit aura, valent.
Consilium, ratio, robur, prudentia, nervus,
Nî conspirârit Numinis aura, jacent.
Excitus ista tuo posses agnoscere damno,
Consilij infidam nî sequêrere fidem.
Dum *Salodoranos* cæpisti incessere muros.
Iam decies septem præteriêre dies.
Præteriêre dies, quin & LEOPOLDE labores,
Suscepti inuitis, præteriêre, Dijs.
Sors Tibi successus si concessisset amicos,
Fluxissent placito si tua vela Noto.
Urbs nostra, Iliaci muris æquæua Quirini,
Incustodito jam foret æqua solo.
Obsidio vallos, acies acerrima Ciues.
Turbauêre omnem tela inimica larem.
Stat tamen incolumis Treuirorum hæc æmula *Turris*,
Stant instar firmæ, mœnia salua, petræ.
Absit ut hoc nostris animi tumor arroget armis,
Numinis est purum cunctipotentis opus.

Nonnè vides fauces ut ludificârît hiantes?
 Fecerit ut nihili cæpta superba, DEVS?
 Ingeniosa nouum struxit tibi fabrica pontem,
 Tutiùs obsesso quò potiâre loco.
Arula sed subitos crescensq̃ue furensq̃ue per imbres,
 Pontem aciemq̃ue suis, turbidus, haufit aquis.
 Turba Tibi iratâ quàm multa perisset in unda
 Vrbs nisi maturam nostra tulisset opem?
 Vrbs tibi nostra suam quanquam minitantibus armis
 Vndique pressa foret, suppeditabat opem.
 Hostiles cuneos (qui fluminis impete raptos,
 Vix tuiti fuerânt à Phlegethonte, pedes)
 Traximus è medijs, conscensâ naue procellis,
 Arulaq̃ue extinctis fluctibus, Ara fuit.
 Vix à jurato sperare licebat amico,
 Præstitit obsessi quod Tibi cura loci.
 Præsidium si nôsse cupis; sunt ciuica nobis
 Pectora, in undenas dinumerata Tribus:
 Sunt quadringenti, quos Vrbs heroica Berna,
 (Mutua ne lateat fæderis arrha) dedit.
 Parua quidem series, si armatæ Principis alæ.
 Spectentur numeri si, Leopolde, tui:
 Parua sed unitis stat constantissima neruis,
 Prompta per armiferas, qualibet ire, manus.
 Exigui numero, sed aperrâ Martis arenâ,
 Ut crepuit lituus, viuida turba sumus.
 Præcipuum sed enim quis in isthoc puluere pilum,
 Aut quis in excubijs nomina prima gerat;
 Ipsa Tibi clavis monstrârunt Sidera signis,
 Sidera Cretensem non habitura fidem.
 Intimus ille tuæ, solersq̃ue Notarius aulæ,
 Qui vigili totum lumine versat opus;
 Ille Tibi primos, cælo assignante, Camillos,
 Ille potest nostros insinuare Duces.
 Insinuare potest; fidoq̃ue hæc nuper ab ore
 Dum Tibi signa dedit, non Tibi verba dedit.
 Rem paucis repeto. Tuus ille fidelis Achates,
 Ut posset summæ certior esse rei,
 Sæpius obsessam, sed cautus, obiuerat urbem.

Cum

Cùm vaga nocturnis luna niteret equis.
 Ibat, ut excubias vafer exploraret, & omnem
 Circumuallatâ nôsset in urbe statum.
 Audijs egregio munitos milite muros,
 Principis infestas nil metuente minas.
 Audijs Heluetico crepitantia tympana ritu,
 Atque irritantes Martia corda tubas.
 Peruigil insomnes tenuit Custodia ciues,
 Inque alacri trepidus non fuit urbe metus.
 Cum conjuratâ *salodorum* scilicet *Vrsâ*,
 Marte flagrante, omnem dedidicere metum.
 Viderat Heroum generosam hic ipse phalangem,
 Rite obseruatas urbis, obire, vias.
 Prodigiôsa cohors. Cataphracti corpore toto,
 Splendebant radio nobiliore, Viri:
 Excubiasque simul telluris & Urbis agentes,
 Obsidio cinctos circumiêre lares.
 Circuiêre omnem signis radiantibus Urbem,
 Cristâ inter tremulas luxuriante comas.
 Terribilem visu referebat quisque nitorem,
 Quantus ab humanæ non micat igne genæ,
 Attoniti sic ante oculos, atque ora Sueui,
 Omnia vel terror vel graue fulgur erant.
 Vnus in hac serie, grauitate heroicâ & armis
 Cultior, ac primum visus habere gradum,
 Maiestate omnem tulit excellente triumphum,
 Tantus erat frontis, tantus & oris, honos,
 Clarior humanâ radiauerat indole vultus,
 Forma que cælestis plena nitoris erat.
 Fulserat igniuomâ, cataphracta argentea, flammâ,
 Per gyrum insolitas ei aculata faces.
 Thoracem, ac medium Crux ambijs inclita pectus,
 Candore hybernas visa præire niues.
 Hac Indi gemmis & puro clarior auro,
 Splenduit Eoæ non minùs igne rotæ.
 Celsior ipse Heros reliquisque augustior, omnem
 Pro patriæ subijs prosperitate vicem.
 Magnanimam prior ipse aciem ducebat; ab uno
 Dependebat ibi tota caterua Viro.

Cuncta adeo explorans, *Salodori* in manibus altis
 Visus erat vigilem constituisse Pharon.
 Ista quidem nocturna tui sunt visa Notari.
 Inscribi cedrinis visio digna notis.
 Ter generose Heros, validis qui nomen ab armis
 Et decus à claro quæris habesque iago:
 Desine Symmistam hunc, tam lucida signa profatum,
 Dicere de volitâ proditione reum.
 Quæ tibi, quæque tuo sunt demonstrata ministro,
 Parce in noctiuagas visa referre stryges.
 Audisti factum; cape nunc mysterium & almo,
 Si dubitas oculis credere, crede DEO.
 Nobilis illa cohors, & prodigiosa Virorum
 Copia, conspectis tam peregrina stolis,
 Quæ supra humanum rutilansq; micansq; tenorem,
 Illustri tantas euibrat ore faces;
 Cui cataphracta ambit fortes nitidissima lumbos,
 Pectore quæ niueam fert radiante crucem;
 Quæ velut è speculâ totam circumspicit urbem,
 Vt *Salodorenses* seruet ab hoste focos.
 Non sunt mortales, terrestri ex ordine, ciues.
 Quos videt illa dies viuere, & ista mori:
 Agmina siderei sunt inuictissima regni,
 Iam pridem *Elysijs* associata choris.
Thebæâ fortes sunt è *Legione* Sodales,
 In Patriæ vigiles emolumenta Patres.
Ausonio quondam Gens seruijt ista Tyranno,
 Horrida cùm in *Francas* duceret, arma, plagas.
 Seruijt Imperio: septemplex ostia Nili,
 Et *Pelusiaci* pingua regna soli,
 Atque adeo patrias, spretâ *Mareotide*, sedes
 Deseruit, Latium rite secuta Ducem.
 Olim, inquam, Imperio; nunc nobiliore coronâ,
 Imperij Domino, seruit amicta, DEO.
 Celsior ille Heros, qui *Maiestatis* & oris
 Supremum meruit nobilitate gradum,
 Militiæ primus reputatur jure *Tribunus*,
 Jure inter *Socios* fert diadema suos
 Tutelaris hic est Patriæ, fortissimus **VRSVS**,

Gloria

Gloria Thebæos inter, honosque, Duces.
 Protegit ille suam curis ingentibus urbem
 Martia belligeros dum ciet Hydra globos,
 Tutatur pressos, ceu turris ahenea, ciues,
 Quis exoratum Numinis addit opem.
 Ad triginta ipsos agitur millesimus annus,
 Si lubet elapsos enumerare dies:
 Cùm facer ille VRSVS, Pharijs qui duxit ab aruis
 Undecies fenos, in Legione, viros,
 Numinis effundens roseum pro lege cruorem,
 Egregiè hanc nostram nobilitauit humum. *a.*
 Nobilitauit humum non solo sanguine; totum
 Lipsana nobilitant hîc tumultata Solum.
 MAXIMIANVS enim domiturus milite Celtas,
 Fracturusque nouo Gallica regna iugo,
 Iusserat, ut Legio peregrinâ è Mempheos orâ,
 Lecta in Thebæis, castra iuaret, agris.
 Lecta fuit Legio, comitataque Cæsaris alas,
 Sectata est Iouios, Herculeosque Duces.
 Iuuerat Imperium, sed ad aras: credita natis
 Alcmenâ & Maiâ, non fuit ara, dijs.
 Cæsar ad obsessi fines, dum mandat, *Agauri,*
 Impia Tarpeio tura litare Ioui:
 Turba colens veri, nomenque fidemque Tonantis,
 Vnanimi infamem deierat ore Iouem.
 Abrogat inuisam, pro cultu Hermetis, acerram,
 Dedignans flexo Numina muta genu.
 Tura decent Dominum, qui torquet Numine Cælum,
 Qui styga, qui terras, qui moderatur aquas.
 Sacrilegos, quos terra amens, quos Cæsar adorat,
 Dignamur iusso nuspiam honore, Deos,
 Dixit Thebæus: tonat ergo repente, furitque,
 Et fremit infani more, Tyrannus, apri.
 Bassaridumque fero, Thyadumque agitatus ab æstro,
 Inuocat anguicomas, ore minace, deas:
 Iræque impatiens, Legionem inuadit; & acri
 Plectere mox decimum præcipit ense virum.
 Procubuere alacres. MAVRITIVS ipse secandum
 Obtulit, ingenti strenuitate, caput.

Pertulit enormem Legio fortissima stragem,
 Quiq; mori optarant, VICTOR & VRSVS erant.
 Illi, ut dilato Salodoria tecta subirent
 Martyrio, arcanis edidicere notis.
 Nutu igitur Superum, Turritam Solis ad Urbem,
 Undecies feni dum coiere Viri;
 Ordinis electi coryphaeus & arbiter VRSVS,
 Iam pridem diae fonte renatus aquae,
 Ludicra fistilium spernens simulachra Deorum,
 Helueta saluificam spargit in arua fidem;
 Liberiore unum profitetur pectore Christum,
 Numina turicremis priuat athena sacris:
 Ac veterana inter Salodori mania, primam
 In vera statuit religione basin.
 Verum ubi Caesareas nequicquam praedicat iras
 Hirtacus, insanis plenus agyrta minis:
 Egregiam Thebæa refert constantia palmam,
 Nec flammâ gladij, nec tremefacta rogi.
 Magnanimi, praeeunte VRSO, cecidere tribuni,
 Carnifici promptum subiiciendo caput.
 Ille ut barbarico penetrarat guttura ferro,
 Mergere Lethæis cuncta parabat aquis.
 Cervices sacras, & corpora trunca iubetur
 Arulae in infernos praecipitare sinus:
 Sorbeat uda Thetis, queis Mulciber igneus antè
 Noluit accenso claudere fata rogo.
 Sic ait, inque vagos dum proijcit omnia fluctus,
 Quod ratus est barathrum, conspicit esse vadum.
 Nam ratio succreuit aquae. Sentina Tyranni
 Ferre ubi Thebeos noluit, unda tulit.
 Ordine quàm miro cervicem quisque resectam
 Suscipit, inque ipsis fert, quasi viuis, aquis!
 Attonitâ quàm pulchrè acies spatatur in undâ!
 Quàm scitè liquidas calcat in amne vias!
 Ense necata cohors, ac lethi victima, quânam
 In mutilo tantum corpore robur habet?
 Supplicat, atque oculis cæli conuexa tuetur
 Rhomphæâ auulsum, quâ ratione, caput?
 Fluminis ad ripam, statuens sibi quisque sepulchrum,
 Fle-

Flestit ad effusas quàm pia genûa preces!
 Turba preces fudit semi-ipsam intenta per horam,
 Cælo, hei, quàm gratas fuderit ipsa preces,
 Dicere deposito potuerunt corpore. Terræ,
 Quæ dedit hîc requiem, præbeat axis opem.
 Cuncta adeo humanas opera excedentia vires,
 Quid nisi in auctorem sunt referenda DEVM?
 Vrsus hic, & Victor coryphæo primus ab VRSO,
 Turbaque quæ nostram sanguine tinxit humum.
 Corporis exuijs patriam dum purpurat urbem,
 Iure etiam patrios seruat ab hoste lares.
 Excubiæ, Vigiles, loricæ, balthea, cristæ,
 Armorum series, lux, cataphracta, cruces,
 Clarior humanis spectata corona figuris,
 Visio Thebæi sunt manifesta chori.
 VRSVS, & Vrsi acies, præclaro munere Diuûm,
 In Salodorenfi procubuere solo.
 VRSVS & Vrsi acies, dum fulminat hostis in urbem,
 Pro Salodoranis stantque flagrantque focis.
 Congere belligeras, numero quocunque, phalanges,
 Tutante hoc Vrso mænia, puluis erunt.
 Pannoniæ vires, ipsumque accerse Graduum;
 Iunge lacertosus agmina Sueua Quadis:
 Experiere isthac raros ex urbe triumphos,
 VRSVS ubi excubias, castra ubi VICTOR habet.
 Dexterâ si quassam, Domini, custodiat urbem,
 Mittimus in rapidos irrita tela Notos.
 Ergo agedum, ô Princeps, alto qui à sanguine regum
 Nactus es, ingenti nobilitate, genus.
 Si Salodoranis mens est succedere restis,
 Atria si tutum figere in ista pedem:
 Austriaci primum Labari præmittito signum,
 Sic poteris pandas urbis inire vias, b,
 Iunge tibi conites, sacramque euectus ad AEdem,
 Grata offer Superis munera, grata Deo.
 Lætior inde tuos, grauiorque reuise Suëuos,
 Signa tamen memori visa reconde sinu.
 Terrarum varias varius decor euehat urbes;
 Hæc scutum niuei syrmate pingat equi.

Aure-

Aureus hinc aries gemino sua mœnia cornu
 Protegat: immanis fulguret inde tigris. (frontem
 Taurum alia, aut colubrum, caprumuè, aquilamuè bi-
 Aut humero alatum; jaçtet, utroque Leam:
 Cuique suæ gazæ, sua, sint insignia: Nobis
 Supplet abundè omnes palmifer V R S V S opes.

*A Passi sunt Solodori circa annum Christi. 288. B. Vexillum
 hoc Austriacum hodieq; ostenditur in Ecclesia Colleg: ibidem.
 Cùm Scriptores alij Ducem signatè non nominent, expressè nomi-
 natur Leopoldus à Sebastiano Munstero l. 3. f. 435.*

II.

A R G V M E N T V M.

Ludovicus XI. Galliarum Rex, generosissi-
 mos Heluetiorum animos, Anno 1444. ad Diui
 Iacobi iuxta Basileam expertus, iisdem & Archiduci
 Austrie Sigismundo author extitit, ut pacem compo-
 nerent, mutuaq; in fœdera coirent. Proposito huic exe-
 quendo, præter Nobiliss. Equitem Nicolaum à Dieß-
 bach, usus præcipuè fuerat operâ Iodoci à Syllinen Lu-
 cernatis, Viri egregij, atq; ex Præposito Beronensi, ad
 Episcopatus Sedunensis mitram, & Gratianopolitani
 administrationem euecti. Fœdus ipsum præter Orbis
 opinionem, ad Ludouici Regis instantiam, primariò fuit
 compositum 1474. Quod licet in bello sueuico sit in-
 terruptum, à Maximiliano tamen I. Imper. circa An-
 num 1511. fuit restauratum, Burgundiæ Comitatu in
 fœdus hoc hereditarium assumpto. Eius tenorem Io-
 docus ipse primariè Heluetiorum Reipubl. exponit.